



# Undersökning av digital kompetens i årskurs 7-9

---

2015

Monica Andersson, IT-pedagog

2015-12-29

*Jag har kunnat få fler vänner genom att spela hemma, Att lära mig har blivit lättare och roligare, Jag kan ha roligare lektioner med t.ex "Kahoot"*  
*Elev*

Denna rapport innehåller resultat från enkät till lärare i årskurs 7-9 samt elever i dessa årkurser i Krokoms kommun.

Vi gör plats för växtkraft



## Innehåll

Bakgrund	2
Lärares kompetens	2
Redovisning av digital kompetensutveckling läsåret 2015.	3
Till vad använder lärarna sina datorer?	4
Vad gör eleverna på lektionerna?	5
Elever uppskattar hur ofta de använder datorn på lektioner	6
Nya systemet Google Apps For Education – Zonline	6
Teknik, support och tillgång till trådlösa nätverk	7
Förändringar efter en till en satsning	8
Otillåten användning av datorn på lektionstid	9
Vilka utvecklingsområden finns enligt lärare?	10
Eleverna nämner tre bra saker	11
Analys	12

## Bakgrund

Barn och utbildningsnämnden fattade den 16 november 2010 beslut om att införa elevdatorer i åk 7-9 samt datorer till samtliga tillsvidareanställda pedagoger i åk F-9 inklusive skolbarnomsorgen.

Personaldatorerna levererades våren 2011 och de första elevdatorerna hösten 2011.

Det har nu snart gått fyra år sedan dess därför gör vi en tredje uppföljning.

Det vi ville veta var hur datorn används och hur det fungerar i klassrummet. Vi har också undersökt lärares behov och möjligheter till kompetensutveckling.

Underlaget som vi fått fram via enkäten kommer att användas både för att ta ställning till om några nya beslut behöver fattas och som planeringsunderlag för fortbildningssatsningar.

Lärare i årskurs 7-9 samt elever i dessa årskurser har fått besvara enkäten. Vissa frågor är samma till lärare och elever. De redovisas tillsammans i rapporten

Rapporten innehåller delar av enkäten. Hela resultatet finns att hämta på hemsidan under Barn och utbildning - IT i lärande.

Det finns dessutom en redovisning av IT-pedagogiska, kompetensutvecklingsinsatser.

## Svarsfrekvens

Svarsfrekvensen är betydligt lägre än 2014. I år distribuerades enkäten direkt till varje persons e-post. Detta innebär att alla har fått möjlighet att delta. Bland lärare är inte skillnaden i frekvens markant däremot elevernas, där svarsfrekvensen är hälften så stor.

Den låga svarsfrekvensen hos eleverna kan tyda på att de antingen inte använder sin skol-e-post eller inte förstår att det är viktigt att göra sin röst hörd i en undersökning. 2014 gjordes troligen enkäten under lektionstid.

2014		2015	
27 lärare	65 %	23 lärare	43 %
264 elever	59 %	135 elever	25 %

## Lärares kompetens

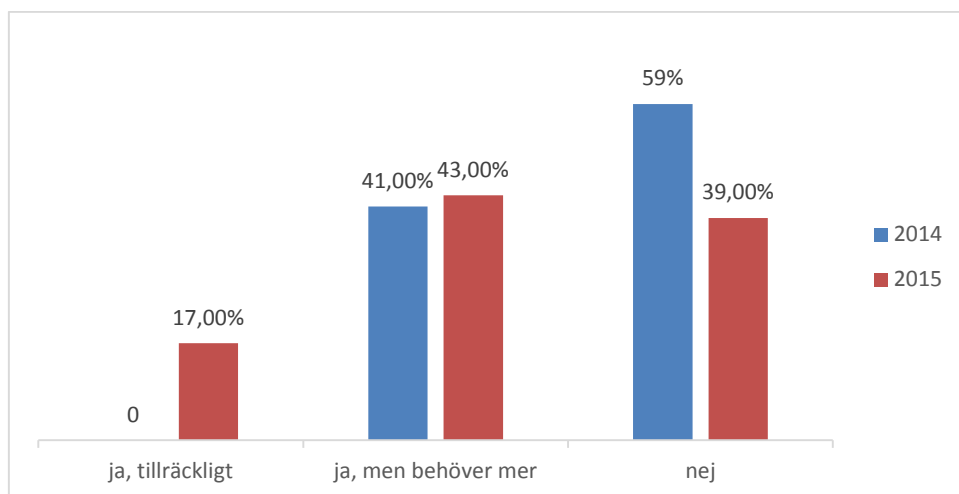
**Lärare bedömer sina kunskaper och sin skicklighet i att använda datorn som pedagogiskt hjälpmedel i undervisningen.**

Knappt hälften av lärarna anser sig ha bättre eller mycket bättre kunskaper och skicklighet i att använda datorn pedagogiskt än för ett år sedan. Drygt hälften av lärarkåren anser sig inte ha förändrats.

	2014	2015
mycket bättre än för ett år sedan	4 %	9 %
bättre än för ett år sedan	44 %	35 %
oförändrat	52 %	56 %

### Får lärare kompetensutveckling i att använda datorn som pedagogiskt hjälpmedel?

Jämfört med 2014 har andelen som anser sig fått kompetensutveckling i att använda datorn som ett pedagogiskt hjälpmedel ökat.

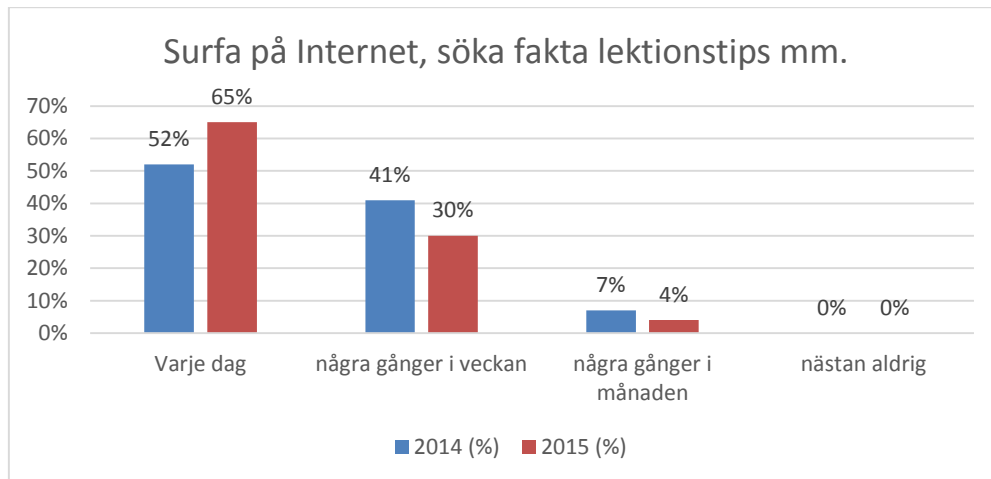


### Redovisning av digital kompetensutveckling läsåret 2015.

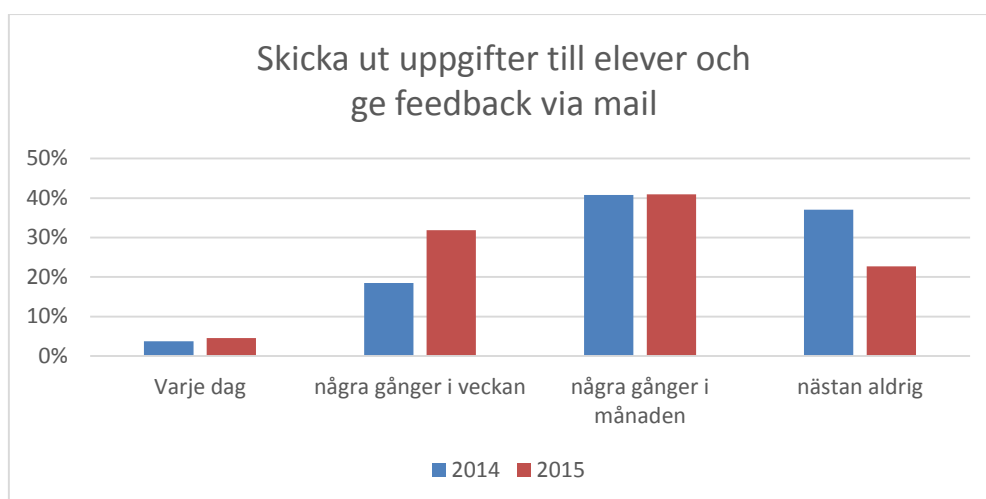
- Utbildning i nya lagringssystemet Filr, produktion av manualer
- Utbildning i Groupwise, nytt e-post system för pedagogerna.
- Google apps for education, GAFE, nytt system för pedagogiskt arbete och kommunikation med elever.
- Inläsningstjänst, nytt system för talböcker till eleverna som lärare kan distribuera.
- NE och det digitala skolbiblioteket, erbjudande om workshops.
- Ung på Internet, föreläsning för föräldrar och/eller pedagoger. Vad är tillåtet att göra och hur ska vi kunna fokusera på undervisningen. Hur påverkar multitasking vår hjärna.
- Kurs kring Ipad som pedagogiskt verktyg.
- Stöd till enskilda lärare, specialpedagoger och klasser.

## Till vad använder lärarna sina datorer?

Andelen lärare som använder sin dator för att söka kunskap och resurser utanför skolan har ökat.



Andelen lärare som använder e-post i kontakt med eleverna har också ökat. Det är nu fler som kommunicerar med uppgifter och feedback elektroniskt.



## Vad gör eleverna på lektionerna?

### Lärare uppskattar vad deras elever gör på lektionerna och hur ofta.

Precis som tidigare använder eleverna datorerna till att söka fakta på Internet och skriva i ordbehandlingsprogram. De lärare som anger att eleverna använder dator till skrivande ”varje dag” och ”några gånger i veckan” har sjunkit något från 2014 års undersökning till 2015. Vilket blir intressant då fler elever själva bedömer sig använda datorn mer nu än förra året.

Om lärare inte likställer Googles documents med Words ordbehandling kan det förklara de sjunkande siffrorna i att använda ordbehandlingsprogram.

Lärare anger också att deras elever i ökad utsträckning använder e-post för att skicka in uppgifter, från 19 % en ökning till 27 %.

	Lärare 2014	Lärare 2015	Elever 2015
<b>Skriva i ordbehandlingsprogram</b>			
Varje dag	15 %	9 %	12,90%
några gånger i veckan	41 %	32 %	42,74%
några gånger i månaden	30 %	41 %	26,61%
nästan aldrig	15 %	18 %	17,74%

	Lärare 2014	Lärare 2015	Elever 2015
<b>Surfa på Internet, söka fakta, mm</b>			
Varje dag	19 %	14 %	19 %
några gånger i veckan	30 %	32 %	50 %
några gånger i månaden	33 %	32 %	23 %
nästan aldrig	19 %	23 %	8 %

2015 undersöktes också hur mycket andra digitala lär-resurser som kommunen tillhandahåller används. Resurser som NE, Lexia (träningsprogram för läs och skrivsvårigheter) och Softogram (träningsprogram för matematik och svenska).

Dessa resurser används i liten utsträckning av högstadiet.

NE nästan aldrig 77%

Lexia, Nej, använder ej 86 %

Softogram, Nej, använder ej 68 %

## Elever uppskattar hur ofta de använder datorn på lektioner

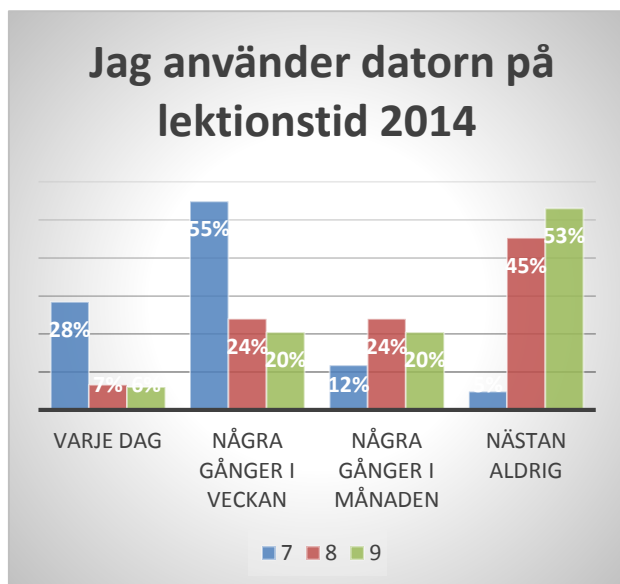
Elevernas bedömning fördelat på de olika årskurserna, hela kommunen.

Andelen nior som använder datorn på lektionstid har ökat väsentligt.

Nior som använder datorn varje dag har ökat från 6 % till 26 %.

Nior som anser att de nästan aldrig använder datorn har sjunkit till 6 %.

Även användningen av dator hemma för att göra skolarbeten har ökat i frekvens men inte lika mycket.



## Nya systemet Google Apps For Education – Zonline

### Resultat från lärare och elever

Det nya systemet Google apps for education där lärare och elever kan arbeta tillsammans sätts under höstterminen. Det syftar till att underlätta för eleverna att kunna nå sina uppgifter, läxor mm, var som helst där de kan nå Internet. Lärare kan följa elevernas arbeten och få en bra översikt över deras prestationer.

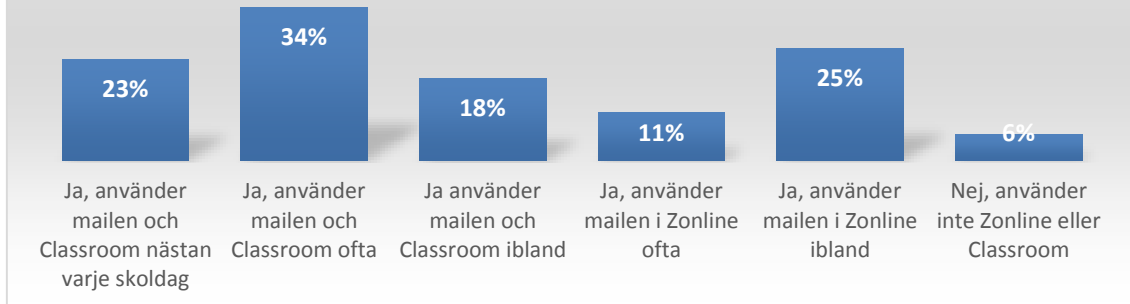
Efter ca två månader använder 12 av 22 (54 %) lärare systemet. 6 av dessa lärare anger att de använder systemet varje dag. Där används mest mail och documents.

23 % anger att deras elever använder GAFE varje dag till några gånger i veckan.

40 % av eleverna anger att de använder GAFE varje dag till några gånger i veckan, alltså mer än vad lärare anger.

38 % av niorna anger att de använder Classroom och mailen ofta, 20 % varje dag.

## Jag har börjat använda Zonline- mail och/eller Classroom i skolarbetet Elever åk 7-9



## Teknik, support och tillgång till trådlösa nätverk

### Lärare och elever

2 av 132 elever som besvarat enkäten har inte trådlöst nätverk i hemmet.

I skolan anser 73 % av eleverna att nätverket har fungerat mycket bra till ganska bra. En väsentlig ökning från 2014.

59 % anser att tekniken i datorn fungerat mycket bra till ganska bra.

61 % har inte haft fel på sin dator.

30 % anser att supporten fungerat mycket bra till ganska bra.

Lärare har något sämre erfarenheter av det trådlösa nätverket, 57 % bedömer att nätverket har fungerat mycket bra till ganska bra.

28 % bedömer tekniken i datorn som mycket bra till ganska bra. 38 % anser att supporten fungerat mycket bra till ganska bra.



## Förändringar efter en till en satsning

### Bedömning av elever årskurs 7-9

Eleverna fick försöka bedöma eventuella skillnader pga. att de fått varsin dator. En övervägande del instämmer helt eller delvis att de lär sig bättre, samarbetar något mer med kamrater. Skolarbetet är lättare att styra och har blivit både lättare och roligare, och de arbetar mer med skoluppgifter hemma.

Det är ganska lika förhållanden från 2014 -2015 vad gäller de flesta påståenden. Dock finns en tydlig positiv tendens för påståenden som hur de kan styra sitt arbete och om att skolarbetet blivit lättare och roligare. Något fler elever anser sig behöva mer hjälp av sina lärare och detta kan förklaras av att det införts nya systemet GAFE.

Samtliga elever 7-9 2015	Stämmer helt	Stämmer ganska väl	Samma som tidigare	Stämmer inte alls
Jag lär mig bättre	28 %	51 %	14 %	8 %
Jag samarbetar mer med mina klasskamrater	21%	25%	42%	13%
Jag kan styra mitt skolarbete bättre	47%	31%	15%	8%
Skolarbetet har blivit lättare	44%	33%	16%	7%
Skolarbetet har blivit roligare	49%	30%	15%	6%
Jag behöver mer hjälp av lärare	5%	15%	37%	43%
Jag arbetar mer med mina hemuppgifter	22 %	37%	19%	23%

## Otillåten användning av datorn på lektionstid

### Lärare och elever

Övervägande andel elever gör inget otillåtet på datorerna enligt både lärare och elever. I takt med ökande användning av datorerna anser lärare att andelen elever som surfar på Internet på lektionstid eller spelar spel utan lärares tillåtelse oftare sker nu än tidigare år. Från att vara 15 % 2014 är det nu 33 % av lärarna som ser elever surfa utan tillåtelse varje dag 2015. Eleverna ligger lägre i sin bedömning, från 19 % 2014 till 21 % 2015.

Däremot har inte frågorna om att titta på otillåtet material eller att kränka någon, ökat från 2014 till 2015. Av eleverna anger 6 % att de sett någon titta på otillåtet material varje dag på skoltid, lärare 5 % (en lärare).

Kränkningar förekommer i liten utsträckning, 91 % av eleverna svarar nej de har inte sett någon kränkning och 77 % av lärare.

Det är dock 4 % av eleverna som anser sig se någon form av kränkning via datorn varje dag och bland lärare anger 24 % att de sett det någon enstaka gång. Frågan avgör inte om detta skett på skoltid eller hemifrån. Arbete med att motverka mobbning pågår i våra skolor och vi kan inte acceptera något annat är nolltolerans för kränkningar.

Vilka utvecklingsområden finns enligt lärare?



Lärares röster:

- *Se till så att serviceavtal finns så att projektorer och teknisk utrustning fungerar i alla klassrum.*
- *Kompetensutveckling för personalen så att datorn/Ipad blir de hjälpmedel som de är tänkt att vara*
- *Kan man bara lita på att nätverket funkar löser man det mesta. Är lite väl frustrerande att alltid ha en plant B framför allt som jag jobbar en hel del digitalt med genomgångar och att mina elever har en digital mattebok.*

## Eleverna nämner tre bra saker

Elever nämner tre saker med att de fått låna en dator på skolan



Röster från elever:

*Lättare att göra skolarbete, lättare att skicka in uppgifter till läraren och lättare att få reda på t.ex när vi får uppgifter. Fast nu har vi ju inte zonline så vi kan ha en grupp med vår klass där lärarna skriver in läxor och sådant*

*jag kan jobba bra hemma eftersom jag inte hade någon dator innan och jag kan komma åt skolarbeten lätt och kan skypa o hålla kontakten med kompisar på kvällarna och det är bra program i den som tex word*

*Jag har kunnat få fler vänner genom att spela hemma, Att lära mig har blivit lättare och roligare, Jag kan ha roligare lektioner med t.ex "Kahoot"*

*Kommer inte på någon bra sak. Datorerna är ur kassa och funkar nästan aldrig och när de väl börjar funka så har jag missat halva lektionen för datorjävveln tog sån jävla tid att starta. ni sitter där på era jävla kontor och får de bästa datorerna, medan vi får de sämsta billigast möjligt. de måste se bra ut på papper men, vakna upp världen består inte bara av papper MVH Mig :)*

## Analys

Årets resultat ger indikationer på att den onda cirkeln har brutits. Fler lärare använder digitala verktyg för planering och kommunikation med sina elever.

Fler lärare än tidigare år anser sig ha fått kompetensutveckling.

Drygt hälften av lärare har börjat använda GAFE vilket stöttar elevers lärande. GAFE ger lärare en möjlighet till formativ undervisning och knyter ihop kommunens satsningar på utveckling av pedagogik och digitala verktyg.

Framförallt är det niorna som är betydligt positivare och använder datorn oftare på skolan och hemma. 2014 var det så många som 53 % av niorna som **nästan aldrig** använde datorn på lektionstid, 2015 är det bara 6 % av eleverna som väljer det alternativet.

Trådlösa nätverken har enligt eleverna fungerat bättre än 2014. Lärare anser främst att tekniken i datorerna varit undermåliga, bara 28 % är nöjda. Knappt hälften av eleverna har inte haft fel på sina datorer vilket innebär att ganska många elever har haft något problem med datorn.

Vad gäller support är det över hälften som är missnöjda.

### **Datorn som störningsmoment**

Fler lärare ser nu oftare elever surfa utan tillåtelse. Eleverna bedömer att det inte händer lika ofta. Om användningen av dator ökar på lektionstid ökar även detta.

Att elever inte gör det som läraren har tänkt att de ska göra på lektionerna är inget nytt fenomen. Det har skett i alla tider. Däremot gör datorn det lätt för oss alla att välja en paus i arbetet med att skriva eller lära sig något och istället fly ut i surfande. Detta problem finns i dag i skolan men också i arbetslivet. Vi måste därför förbereda våra elever så att de kan klara att fokusera. Vi måste, både barn, ungdomar och vuxna lära oss att hantera en värld med många möjligheter. När man ska lära sig något nytt, svårt eller kunna ta kloka beslut i svåra frågor kan man inte flippra mellan olika aktiviteter utan fokusera på en sak i taget.

Läs mer om människans förmåga till fokus i Torkel Klingbergs bok ”Den lärande hjärnan” eller i [Artikel i DN 2014-02-04](#)

Årets enkät är lite svår att jämföra med tidigare år eftersom utskicket var annorlunda.

Svarsfrekvensen är hälften så stor som 2014. Varje deltagare har fått en inbjudan om att delta i sin egen e-postlåda. Detta har påverkat främst eleverna som kanske inte vill svara på en enkät om skolan när de är hemma, inte riktigt förstår att det är viktigt att de gör sina röster hörda. Tidigare gjordes enkäten kanske i en del klasser på lektionstid.

Enkäten skickades ut 25 november och det är en hektisk tid för lärare men skillnaden i svarsfrekvens är inte lika stor bland lärare. 27 lärare förra året och 23 lärare i år.

Hur kan då resultatet ha påverkats av detta? Kan årets mer positiva resultat innebära att vi brutit den onda spiralen från tidigare år?

Har lärare mer digital undervisning som tvingar eleverna att ta med sin dator till skolan? Ja, eftersom fler elever använder datorerna oftare på lektionstid så måste det vara så att lärare tillåter det. Det kan också vara så att lärares ökande digitala kompetens gör att eleverna tvingas använda datorn för att klara undervisningen och att om fler elever skulle svarat hade vi fått samma resultat som nu.

Kan det vara så att det är de mer ambitiösa eleverna som svarat på enkäten?  
Eller de som är duktiga på att använda datorn? I så fall har vi ett annat problem; att få *alla* elever att använda datorn i sitt skolarbete.

Förslag:

- Undersöka om det är vissa elever som inte kommit igång med att använda datorn som ett arbetsredskap och i så fall medvetandegöra personal och skolledare och arbeta för att ändra detta.
- Planerad, återkommande kompetensutveckling för pedagoger i GAFE, källkritik och etik, koppling till pedagogiken, uppmuntran och stöd i vardagen.
- Skapa medvetenhet kring hur datorn som störningsmoment bör hanteras både hos vuxna och våra elever. Exempelvis genom föreläsningar som Ung på Internet.
- Trådlösa nätverk måste utvecklas vidare och teknik och support förbättras.
- Skoledare måste uttala förväntningar på att alla lärare använder digitala resurser och förändrar arbetssätt så att eleverna kan använda datorn i lärande.